

MATIGE BEDRIJFSRESULTATEN VOOR GLASTUINBOUWSECTOREN

Anita van der Knijff

In 2005 staan door een sterke stijging van de kosten, vooral voor energie, de bedrijfsresultaten van veel glastuinbouwbedrijven onder druk. Op sierteeltbedrijven namen de opbrengsten ongeveer even sterk toe als de kosten, waardoor deze bedrijven veelal het rentabiliteitsniveau van vorig jaar weten te handhaven. Op glasgroentebedrijven stijgen de kosten over het algemeen meer dan de opbrengsten. Dit leidt tot een verslechtering van de bedrijfsresultaten.

Glasgroente: prijsvorming verschilt per gewas

Dit jaar loopt de productiviteitsontwikkeling per m² en de prijsvorming tussen de belangrijkste glasgroenten behoorlijk uiteen. Ondanks de hogere lichtinstraling was de productie per m² bij tomatomaat en in mindere mate ook bij losse tomaat lager dan vorig jaar. Bij aubergine en komkommer lag de productie op min of meer vergelijkbaar niveau met vorig jaar. Bij rode en groene paprika nam het aantal kilo's per m² met 2% toe. De prijsvorming voor paprika verliep dit jaar uitermate slecht. De gemiddelde opbrengstprijzen voor rode en gele paprika daalden met 25% en voor groene paprika met 20%. De sterke prijsdaling is mede het gevolg van areaaluitbreiding in Nederland, een hogere productie per vierkante meter en een stevige concurrentie uit Spanje, Israël, Marokko en Egypte. Ook auberginetelers moesten genoegen nemen met lagere opbrengstprijzen. Deze daalden gemiddeld met 5%. Voor late 'poters' liep de prijsdaling op tot 10%. Na de ronduit slechte tomatenprijzen vorig jaar stegen dit jaar ondanks areaaluitbreiding de opbrengstprijzen sterk. De gemiddelde opbrengstprijs voor tomatomaat nam met 30 tot 35% toe en voor losse tomaten zelfs met 35 tot 40%. Ondanks deze sterke prijsstijging is de 'middenprijs' dit jaar nog wel lager dan die in 2003. Komkommer kende een goede seizoenstart met hogere opbrengstprijzen gevolgd door een grillig prijsverloop in de rest van het jaar, mede als gevolg van teeltwisselingen. Over de hele linie genomen zijn de komkommerprijzen dit jaar circa 15% hoger dan vorig jaar. Per saldo zijn voor het gemiddelde glasgroentebedrijf de opbrengsten in 2005 wel gestegen: de opbrengsten liggen 3% hoger dan vorig jaar.

Hogere opbrengstprijzen voor snijbloemen en kamerplanten

In de eerste tien maanden van dit jaar is de veilingomzet van zowel snijbloemen (+ 4%) als kamerplanten (+ ruim 7%) uit Nederland hoger dan vorig jaar. Aangezien 2005 52 veilweken telt, ten opzichte van 53 veilweken in 2004, is een kanttekening bij de stijging van de veilingomzet wel op zijn plaats, en kan deze lijn niet zonder meer doorgetrokken worden tot het eind van het jaar. De omzetsstijging is het gevolg van hogere opbrengstprijzen: de prijs van snijbloemen steeg met 5% en die van kamerplanten met bijna 4%. Ten opzichte van 2004 is zowel de totale aanvoer van snijbloemen en kamerplanten als het aantal verkochte stuks gedaald. Hogere opbrengstprijzen in combinatie met een lichte daling van de productie per m² leiden tot een stijging van de opbrengsten per m² voor zowel het gemiddelde snijbloemenbedrijf (+ ruim 4,5%) als het gemiddelde pot- en perkplantenbedrijf (+ 2,5%).

Sterke stijging energiekosten

Arbeid is voor zowel glasgroente- als sierteeltbedrijven de belangrijkste kostenpost. In 2005 zijn de arbeidskosten licht gestegen als gevolg van hogere CAO-lonen per 1 oktober. De arbeidsinzet op glasgroente- en snijbloemenbedrijven is min of meer gelijk aan vorig jaar. Op pot- en perkplantenbedrijven is de arbeidsinzet iets gedaald door investeringen in arbeidsbesparende technieken. Energie is na arbeid de tweede kostenpost. Voor het gemiddelde glastuinbouwbedrijf zijn de energiekosten in 2005 met 30% gestegen. Deze sterke stijging hangt samen met de forse toename van de gasprijs. Afhankelijk van de contractvorm loopt de prijsstijging op tot bijna 60% (variabele gasprijs). Doordat een aanzienlijk deel van de tuinders in de loop van 2004 de variabele gasprijs voor 2005 heeft vastgezet, komt de gemiddelde

prijsstijging voor de sector lager uit, namelijk op 40%. Door aanpassingen in het stookregime (anticipatie) hebben tuinders het effect van de prijsstijging op de energiekosten enigszins kunnen drukken. Het gasverbruik per m² nam gemiddeld met 0,5% af. De overige kostenposten laten een wisselend beeld zien. Zo zijn de kosten voor plantmateriaal op zowel glasgroente- als sierteeltbedrijven hoger dan vorig jaar. Hiertegenover staat een daling van de kosten voor rente en afschrijvingen als gevolg van een lagere rentestand. Per saldo nemen de kosten van pot- en perkplantenbedrijven met bijna 3% het minst toe en de kosten van glasgroentebedrijven met 6% het meest.

Bedrijfsresultaten onder druk

Doordat de kosten in 2005 sterker stegen dan de opbrengsten is de rentabiliteit van glasgroentebedrijven gemiddeld met 3%-punten gedaald tot 88%. Op sierteeltbedrijven is de opbrengsten-kostenverhouding gemiddeld gelijk aan vorig jaar. Het gezinsinkomen uit bedrijf zal voor alle drie bedrijfstypen afnemen. Het loopt uiteen van circa 3.000 euro op glasgroentebedrijven tot ongeveer 43.000 euro op pot- en perkplantenbedrijven. Dit is onvoldoende om de uitgaven aan premies, belastingen en levensonderhoud te voldoen. Er zullen dus ontsparingen optreden (tabel 1). De diversiteit in de glastuinbouwsector is dusdanig groot dat de bedrijfsresultaten en het gezinsinkomen uit bedrijf sterk variëren. Zo zal gezinsinkomen uit bedrijf naar verwachting voor circa 35% van de glastuinbouwbedrijven in 2005 negatief zijn, en voor circa 30% van de bedrijven op meer dan 50.000 euro uitkomen.

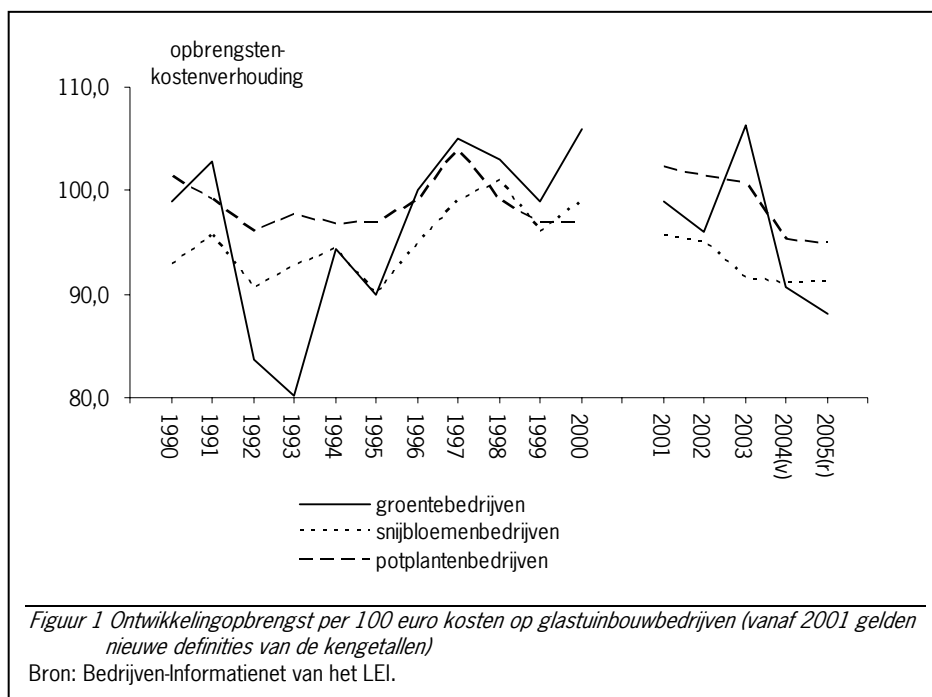
Tabel 1 *Bedrijfsresultaten en inkomens van glastuinbouwbedrijven*

	Glasgroentebedrijven	Snijbloemenbedrijven	Pot- en perkplantenbedrijven
<i>Opbrengsten/kosten (%)</i>			
2003	106	92	101
2004 (v)	91	91	95
2005 (r)	88	91	95
<i>Gezinsinkomen uit bedrijf (x 1.000 euro)</i>			
2003	125,5	38,0	79,3
2004 (v)	46,3	45,3	52,2
2005 (r)	3,0	37,2	43,0
<i>Besparingen (x 1.000 euro)</i>			
2003	72,8	-25,5	24,1
2004 (v)	-12,4	-14,6	-26,2
2005 (r)	-55,5	-22,5	-35,5

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Matige resultaten

Samenvattend zal 2005 voor de glastuinbouw de boeken in gaan als een matig jaar. De resultaten in de glasgroentesector verslechteren over het algemeen, terwijl in de sierteelt de bedrijfsresultaten ongeveer gelijk zijn aan vorig jaar. Voor alle drie sectoren geldt dat 2005 tot één van de minste, zonet slechtste jaren van de afgelopen vijftien jaar hoort (figuur 1).

Meer informatie:

Rapport 1.05.03 *Actuele ontwikkeling van bedrijfsresultaten en inkomens 2005*